

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi toimeentulotuen tarpeellisen suuruisten asumismenojen määrästä annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen muuttamisesta

KHALL 25.08.2025 § 267
2565/00.04.00/2025

Valmistelija

Ari Virolainen

Toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 7 a §:ssä säädetään asumismenoista, jotka otetaan huomioon perustoimeentulotukea määritettäessä muina perusmenoina. Pykälän 2 momentin mukaan hakijan 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitettujen tarpeellisen suuruisten asumismenojen määrästä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Asumismenot vahvistetaan asunnon sijaintipaikkakunnan ja perhekoon perusteella. Asumismenot perustuvat toimeentulotuen saajien ja yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) mukaisen yleisen asumistuen saajien keskimääräisiin asumismenoihin. Asumismenoja tarkistetaan vähintään vuosittain valtioneuvoston asetuksella toimeentulotuen saajien ja yleisen asumistuen saajien keskimääräisten asumismenojen muutosta vastaavasti.

Voimassa oleva toimeentulotuen tarpeellisen suuruisten asumismenojen määrästä annetun valtioneuvoston asetuksen (144/2024) muutos (580/2024) on tullut voimaan 1.12.2024. Sen liitteessä on säädetty perustoimeentulotuessa hyväksyttävien asumismenojen kuntakohtaiset rajat ajalle 1.1. – 31.12.2025.

Asetuksen liitteessä säädettyjä perustoimeentulotuessa hyväksyttävien asumismenojen tiettyjä kuntakohtaisia rajoja ehdotetaan nostettavaksi vuodelle 2026 johtuen toimeentulotuen saajien keskimääräisten asumismenojen noususta. Korotuksia ehdotetaan tehtäväksi sellaisten kuntakohtaisten rajojen osalta, joiden kohdalla toimeentulotuensaajien keskimääräinen vuoden 2024 vuokra ylittää voimassa olevan kuntakohtaisen rajan vähintään 20 eurolla, ja kunnassa on ollut tilastollisesti riittäväksi arvioitu määrä toimeentulotuen saajakotitalouksia kyseisen kotitaloustyypin osalta. Tällöin voimassa olevaa euromäärää korotettaisiin kolmella prosentilla.

Ehdotettavat korotukset kohdistuisivat yhden hengen ruokakunnan kuntakohtaisten rajojen osalta seuraaviin kuntiin: Ii, Kaarina, Kangasala, Kuusamo, Lapinlahti, Lempäälä, Lieto, Naantali, Pirkkala, Porvoo, Pudasjärvi ja Turku; kahden hengen ruokakuntien osalta seuraaviin kuntiin: Joensuu, Kaarina, Pirkkala ja Ylivieska; kolmen hengen ruokakuntien osalta seuraaviin kuntiin: Kaarina, Kokkola, Oulu; sekä neljän hengen ruokakuntien osalta seuraavin kuntiin: Kirkkonummi ja Kokkola. Lisähenkilöiden kuntakohtaisiin rajoihin ei ehdoteta muutoksia.

Kankaanpään kaupunki ottaa lausunnossaan kantaa seuraaviin tekijöihin:

Asetuksessa esitetyt asumismenojen huomioisen muutokset eivät kohdistu Kankaanpäähän, mutta heikentävät sekä kankaanpääläisten toimeentulotuen saajien että laajemmin tarkastellen myös Kankaanpään Asunnonhankinta Oy:n ja sen asukkaiden tilannetta. Hyväksyttävien asumismenojen enimmäismäärät säilyvät Kankaanpäässä vuoden 2025 tasolla, eikä asetuksella siten ole vaikutuksia alueen asukkaiden perustoimeentulotukeen.

Viime vuosien aikana elinkustannukset ja asumisesta aiheutuvat menot ovat kasvaneet voimakkaasti ja nopeasti. Korotukset ovat heikentäneet erityisesti jo valmiiksi haavoittuvassa taloudellisessa tilanteessa olevien asemaa. Tilastolliset keskiarvot eivät kerro koko totuutta asumiskustannusten kehityksestä ja kustannuspaineesta. Kohtuullisia asumismenoja olisi myös syytä tarkastella useammin kuin kerran vuodessa ja kattavammin, jotta kuntakohtaiset rajat vastaisivat ajantasaisia asumismenotietoja.

Tämän mukaisesti Kankaanpään rajat eivät nousisi ollenkaan vuonna 2026. Yksinasujalle hyväksyttävää rajaa 389 euroa voidaan pitää liian matalana, sillä se ei vastaa edes naapurikunnan Jämijärven (404 euroa) tasoa.

On tärkeää, että asumismenojen rajojen määrittely perustuu ajantasaisiin ja alueellisesti laadittuihin tarkkoihin asumiskustannustietoihin. Tämä varmistaa, että päätöksenteko on tietoperustaista ja että tuki vastaa tuen saajien todellista tilannetta. On huomioitavaa, että Kankaanpään tyyppisellä kaupungilla merkittävä osa asumiskustannustiedoista perustuu kaupungin omistaman vuokrataloyhtiön kustannuksiin. Tästä johtuen asumismenorajojen pitäminen ennallaan aiheuttaa käytännössä tilanteen, jossa sosiaaliseen asumiseen perustuvan vuokrataloyhtiön ei ole mahdollista asettaa vuokratasoa kustannuksia vastaavaksi. Jatkossa vuokranormeja tulisi Kankaanpään kaupungin käsityksen mukaan kehittää niin, että niissä huomioidaan paremmin kuntien ja alueiden todellinen vuokrataso, kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus sekä tosiasialliset mahdollisuudet löytää kohtuuhintainen asunto.

Lisäksi Kankaanpään kaupungin ja Kankaanpään Asunnonhankinta Oy:n käsityksen mukaan Kelalla pitäisi olla esimerkiksi 5% verran joustoa ylöspäin tarkastellessaan vuokria huomioiden paikalliset olosuhteet. Kaupunki esittää, että myös pienemmissä kunnissa tapahtuvaa asumismenojen kehitystä seurataan säännöllisesti ja otetaan huomioon rajojen tarkistuksissa. Lisäksi jatkossa harkitaan mahdollisuutta kehittää joustava menettely erityistilanteisiin, joissa vuokratasot muuttuvat nopeasti tai niihin kohdistuu merkittävää tilastoista näkymätöntä kustannuspainetta esimerkiksi kunnan vuokrataloyhtiön merkittävään peruskorjaustarpeeseen. Kuntia informoidaan nykyistä kattavammin niistä perusteista, joiden mukaan kuntakohtaisia rajoja ei muuteta.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Mika Hatanpää
Päätösehdotus	Kankaanpää antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon asumismenojen huomioimisesta.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
Täytäntöönpano	Lausuntopalvelu, Kankaanpään Asunnonhankinta Oy
Lisätietoja antaa	talousjohtaja Ari Virolainen 044 577 2241 kaupunginjohtaja Mika Hatanpää 044 577 2210
